

Remissvar

U2022/04085

Elevernas riksförbund

Norr Mälärstrand 24
112 20 Stockholm

2023-03-21

Bättre anpassad undervisningstid i grundskolan, specialskolan och sameskolan

Elevernas riksförbund har ebjutits att lämna synpunkter på remiss avseende *Bättre anpassad undervisningstid i grundskolan, specialskolan och sameskolan*. Elevernas riksförbund arbetar för en bättre och mer demokratisk skola. Vi samlar demokratiska elevföreningar på högstadiet och gymnasiet. Våra syften är att samla och stärka elever i demokratiska forum, representera och föra fram elevers röst samt värna elevers rättigheter.

Sammanfattning

Elevernas riksförbunds avslår författningsförslaget. Detta med hänsyn till oro över ett minskat elevinflytande i praktiken, och risk för minskad motivation hos eleverna när makt över sin egen skolgång reduceras. Ur ett likvärdighetsperspektiv anser vi att främsta fokus bör vara att alla elever har tillgång till legitimerade lärare inom ramen för nuvarande undervisningstimmar i samhälls- och naturorienterande ämnen, snarare än att utöka undervisningstiden i dessa ämnen. Det framkommer dessutom ingenstans i promemorian att elever varit inkluderade i utformningen av författningsförslaget, vilket går emot både artikel 12 i FN:s konvention om barnets rättigheter och elevers rätt till inflytande enligt 4 kap. 9 § i skollagen.

Synpunkter

Elevens

val

Elevernas riksförbund anser att elevens val ger möjlighet till att studera något man som elev är intresserad av. Vi menar att det är viktigt och motiverande att ha makt över sin egen skolgång. Däremot håller vi med om att det finns en problematik kring utformningen av ämnet. Elevens val är ofta utformat på ett ineffektivt sätt som i praktiken inte innebär självbestämmande och möjlighet att fördjupa sig i ett intresse. Vi anser således att direktiven kring hur utformningen av ämnet elevens val bör ses över, istället för att ta bort elevens val helt som författningsförslaget föreslår.

Likvärdighet

och

lärarbrist

Elevernas riksförbund bedömer att promemorian saknar en konsekvensanalys kring hur ökat antal undervisningstimmar i samhälls- och naturorienterande ämnen kommer påverka skolor som redan har en rådande lärarbrist. Detta med hänsyn till att ett av promemorians nyckelargument för att ta bort elevens val är att stärka likvärdigheten i undervisningen (s. 26). Ur ett likvärdighetsperspektiv anser Elevernas riksförbund att främsta fokus bör vara att alla elever har tillgång till legitimerade lärare inom ramen för nuvarande undervisningstimmar i samhälls- och naturorienterande ämnen, snarare än att utöka undervisningstiden i dessa ämnen.

Elevinflytande i praktiken

I promemorian står det att "Elevernas möjligheter att själva påverka sin utbildning kan tyckas minska om elevens val tas bort, men elevinflytande är inte något som begränsas till elevens val." (s. 40). Elevernas riksförbund håller med om att det finns fler sätt att påverka sin utbildning än genom elevens val, men anser att andra typer av inflytande såsom elevråd inte legitimerar att helt eliminera elevens val. Antalet undervisningstimmar för elevens val har redan halverats sedan 2018 (från 382 h till 177 h, s. 31). Om elevens val reduceras från 382 till 0 timmar på bara några år är Elevernas riksförbund oroade över att "rätten att

uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet” (artikel 12 Barnkonventionen) i praktiken begränsas.

Artikel 12 i FN:s konvention om barnets rättigheter

I kapitlet 7.1 *Vilka kan bli berörda?* specificeras att sammanlagt 1 106 931 elever gick i grundskolan, sameskolan och specialskolan läsåret 2021/22. Det är således runt 1,1 miljoner barn som kan komma att bli berörda av författningsförslaget. Elevernas riksförbund ställer sig därför mycket kritiska till att det ingenstans i promemorian framkommer att den berörda målgruppen varit inkluderad i utformningen av författningsförslaget. Här hänvisar vi både till artikel 12 i FN:s konvention om barnets rättigheter och elevens rätt till inflytande enligt 4 kap. 9 § i skollagen. Elevernas riksförbund ställer sig även frågande till varför promemorian i kapitel 7.5 *Konsekvenser för barn, elever och skolans personal* nämner artikel 12 i Barnkonventionen men inte visar någon indikation på att följa den i framtagandet av författningsförslaget. Elevernas riksförbund lägger stor vikt vid att barn och unga inkluderas i hela processen vid framtagning av nya författningsförslag som berör barn och unga.

Modersmålsundervisning

Elevernas riksförbund ställer sig frågande till hur modersmål inom elevens val i promemorian kan bedömas som “ovanligt” när det “enligt Skolverkets redovisning av uppdraget om översyn av timplanerna, saknas statistik över hur vanligt det är att förlägga modersmålsundervisning som elevens val” (s. 40). Vi ser här en risk med att rätten till modersmålsundervisning reduceras på godtyckliga grunder.

Stress

Elevernas riksförbund ser positivt på att författningsförslaget syftar till att minska stress för elever. Stress, oro och ångest kopplad till skolan är tyvärr vanligt förekommande bland elever. Elever vittnar om för hög arbetsbelastning, otydliga krav och osäkra bedömningsgrunder. Argumentet att författningsförslaget kan leda till minskad stress blir däremot en spekulering i promemorian när elevperspektivet inte inkluderats.

Undertecknas:

Maja Sjögren

Förbundsordförande

Avhandlat av:

Astrid Othelius

Pressekreterare